

lickému odevzdání po rozumu § 427 obč. zák. To plyne i z judikátu bývalého vídeňského nejvyššího soudu čís. 142 (Gl. U. n. ř. č. 650), podle něhož se vyžaduje, by úkon symbolického odevzdání byl smysly zjištělný a tak uzpůsobený, by bylo z něho patrné, že předmět darování má býti ihned převeden do držby obdarovaného. K tomu zajisté stačí odevzdání postupní listiny a vyrozumění dlužníka o postupu s připojením opisu postupní listiny, jak tomu v souzeném případě bylo. Že k odevzdání postupní listiny nedošlo, nebylo žalovanou v první stolici namítáno, a nepochybil proto odvolací soud, vycházející z toho, že k odevzdání postupní listiny došlo. Stačilo by i k odevzdání, kdyby listina byla bývala převzata jen právním zástupcem žalobkyně Rudolfem N-em, jak tomu nasvědčuje jeho dopis ze dne 18. července 1928. Ježto základním jednáním, které k postupu dalo podnět, není žádné z právních jednání uvedených v § 1 zák. ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z., nebylo potřeba k postupu formy notářského spisu.

Čís. 9794.

Nezletilec, zavazující se ke konání služeb, může sice platně ujednat i smluvní pokutu, avšak jen takovou, jež jest v poměru k jeho výdělků a k jinému jmění, s nímž může samostatně nakládati. Ke smluvní pokutě, jež by převyšovala jeho hospodářskou mohoucnost nebo dokonce ohrožovala jeho existenci a budoucnost, nemůže se nezletilec zavázati bez svolení zákonného zástupce a po případě soudu. (Totéž platí i podle práva říšskoněmeckého).

V takovém případě jest soud vzhledem k § 6 c. ř. s. oprávněn zkoumati přiměřenost smluvní pokuty, třebaž nebyla nepřiměřenost namítána v první stolici.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1930, R I 153/30).

Čtyry barové tanečnice, z nichž tři byly nezletilé, vesměs příslušnice říšskoněmecké, zavázaly se majiteli baru ke smluvní pokutě 12.000 Kč. Ježto porušily smlouvu, žaloval je majitel baru o zaplacení 12.000 Kč rukou společnou a nerozdílnou. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby rozsudkem pro zmeškání žalovaných. Odvolací soud zrušil ohledně nezletilých tanečnic napadený rozsudek pro zmatečnost podle § 477 čís. 4 a 5 c. ř. s. a odmítl žalobu. Důvody: Jest sice správné, že nezletilec podle ustanovení §§ 152, 247 obč. zák. i bez svolení svého zákonného zástupce samostatně se smluvně může zavázati k výkonům služebním. Bez schválení opatrovnického soudu nemůže se však podrobiti smluvní pokutě, zejména uváží-li se poměr smluvní pokuty 12.000 Kč, kterou žalované mají platiti, ke gázi 100 Kč za jeden den a za jednu osobu, a hospodářské následky s placením pokuty pro angažované. Že první, druhá a čtvrtá žalovaná jsou nezletilé, jest prokázáno veřejnými listinami. Nedostatek procesní způsobilosti a zákonného zastoupení musí podle ustanovení § 6 c. ř. s. v každém období

sporu býti zjišťován z úřadu a jest k němu vzítí zřetel. Poněvadž žaloba byla doručena těmto nezletilým, nikoliv však jich zákonným zástupcům, jest tu důvod zmatečnosti podle § 477 čis. 4 a 5 c. ř. s. ohledně těchto tří nezletilých žalovaných. Řízení a na jeho základě vyneseny rozsudek pro zmeškání jest zmatečným a byl proto zrušen a žalobu ohledně těchto tří žalovaných bylo odmítnouti. Ohledně vyřízení odvolání čtvrté, zletilé, žalované viz čis. sb. 9797.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalobcův recurs čelí proti té části rozhodnutí odvolacího soudu, již byl rozsudek pro zmeškání procesního soudu, pokud se týkal nezletilých žalovaných, pro zmatečnost podle § 477 čis. 5 c. ř. s. zrušen a žaloba proti těmto třem žalovaným byla po nedostatek zákonného zastoupení odmítnuta. Stěžovatel správně dovozuje, že rozhodnutí, zda žalované potřebovaly podle § 2 c. ř. s. ve sporu zákonného zastoupení otcem, závisí na rozřešení předběžné otázky hmotného práva, zda se mohly samostatně zavázati k vymáhané smluvní pokutě 12.000 Kč. Pokus stěžovatelův doličiti, že se nezletilé žalované mohly platně zavázati ke smluvené pokutě, poněvadž úmluva o ní byla jen nutným doplňkem smlouvy námezdní, a tuto smlouvu mohly žalované podle §§ 152 a 246 obč. zák. ujednati samostatně, se nezdařil. Připustiti jest, že, smí-li se nezletilec samostatně se živící platně zavázati ke konání služeb, jest zásadně způsobilý vzítí na sebe také další závazky, které se smluveným konáním služeb nutně souvisejí a je zabezpečují. Mohou tedy platně ujednati i smluvní pokutu, avšak jen takovou, jež jest v poměru k jejich výdělku a k jinému jmění, jímž mohou samostatně nakládati. Ke smluvní pokutě, jež by převyšovala jejich hospodářskou mohoucnost nebo dokonce ohrožovala jejich jsoucnost a budoucnost, nemohou se zavázati bez svolení zákonného zástupce, po případě soudu. Názor stěžovatelův, že nepřiměřenost smluvené pokuty nemůže býti vůbec zkoumána, poněvadž nebyla v řízení před první stolicí namítána, jest nesprávný. V povinnosti soudu podle § 6 c. ř. s., by k potřebě a k nedostatku zákonného zastoupení přihlížel z úřadu v každém období rozepře, jest zahrnuta i povinnost, zkoumati z úřadu všechny okolnosti, které mají vliv na potřebu zastoupení zákonným zástupcem, tedy i otázku přiměřenosti smluvní pokuty. Odvolací soud uznal smluvní pokutu právem za nepřiměřeně vysokou. Podle žaloby a podle smlouvy měly všechny čtyři žalované obdržeti za ujednané měsíční vystupování 400 Kč denně se srážkou 10% ve prospěch agentury, na každou žalovanou připadlo tedy 2700 Kč měsíčně. Tato gáže není, jak stěžovatel tvrdí, vysoká, naopak zaručuje jim při výdajích spojených se zaměstnáním a s kočovným životem právě jen holé živobytí. I když by se bral ohled na to, že by žalované snad nemusily, jak byly podle žalobcova návrhu odsouzeny prvním soudem, platiti pokutu 12.000 Kč rukou společnou a nerozdílnou, nýbrž každá jen podíl na ni připadající, tedy 3.000 Kč, převyšuje smluvená pokuta jejich měsíční příjem. K tomu při-

stupuje, že pokuta byla podle smlouvy ujednána jen pro žalované, nikoliv také pro případ porušení smlouvy žalobcem, a že si žalobce vedle smluvní pokuty vyhradil ještě právo na splnění smlouvy, ale také právo smlouvu ihned zrušiti. Taková životním zájmům žalovaných se příčí a strany nestejně zavazující úmluva přesahovala rámeček toho, k čemu se nezletilec může samostatně zavázati. Uznání její bylo by v příkrém rozporu s předpisem § 21 zák., že nezletilci stojí pod zvláštní ochranou zákona, by netrpěli svou nezkušeností, a to, jak plyne z § 33 obč. zák. a §§ 183 a 219 nesp. říz. bez ohledu na svou státní příslušnost, a se zásadami vyslovenými v §§ 244, 865 a 233 obč. zák., že se nezletilci mohou pravidelně zavazovati jen se souhlasem zákonných zástupců a ve všech důležitějších věcech se svolením soudu. Poukaz na rakouský herecký zákon ze dne 13. července 1922 nesvědčí pro stěžovatele, nýbrž proti němu, neboť ustanovuje sice, že nezletilci nepotřebují k smluvení pokuty svolení zákonného zástupce, avšak s výslovným obmezením na případ, že smluvní pokuta nepřevyšuje pevné požitky za jeden měsíc. Zažalovaná smluvní pokuta byla vyšší. Ani dovolávání se toho, že způsobilost žalovaných k právním jednáním řídí se, poněvadž jsou příslušníky říše Německé, podle § 34 obč. zák. zákony jejich vlastí a § 113 něm. obč. zák. ze dne 18. srpna 1896, ustanovujícího, že nezletilec, jemuž zákonný zástupce dovolil vstoupiti do služby nebo do práce, jest neobmezeně způsobilý k právním jednáním, týkajícím se založení nebo zrušení služebního nebo pracovního poměru, nebo splnění povinností z takového poměru, nemůže stěžovateli dopomoci k úspěchu. Z tohoto předpisu neplyne nikterak nepochybně, jak stěžovatel míní, že nezletilé žalované byly způsobilé k samostatnému ujednání zažalované smluvní pokuty, naopak připouští jeho doslov stejné pochybnosti a námitky, jako §§ 152 a 246 občanského zákoníka československého. Není v této otázce podstatného rozdílu mezi německým a československým právem. To potvrzují všechny komentáře k německému občanskému zákoníku. I v Německu jsou sice hájeny názory připouštějící způsobilost nezletilců smluvení pokuty dotýkající se jich služebního neb pracovního poměru beze všeho obmezení, avšak také názory způsobilost tu úplně popírající, mimo to pak názory zprostředkující (Darnburg, Rehbein).

Čís. 9795.

Není ve zřejmém rozporu se zákonem, bylo-li rejstříkovým soudem uloženo opovídateli odštěpného závodu cizí (rakouské) komanditní společnosti, by předložil doklad o tom, že jako komanditiska opovězená říšskoněmecká akciová společnost byla po rozumu cís. nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. připuštěna vládou Československé republiky, by provozovala v tuzemsku obchody jako komanditista.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1930, R I 167/30).